

# Ceremoniał

BAZYLIKA

Znalezienia  
Krzyża Świętego  
i Narodzenia  
Najświętszej Maryi Panny



**45. Kongregacja Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie  
Jasna Góra, AD 2020**

# Przygotowanie przed KO w diecezjach i diakoniach

- Wspólna modlitwa za osoby pełniące funkcje liturgiczne w diecezjach i diakoniach zaproszone do podejmowania posług
- Przeżycie kręgu liturgicznego przed Eucharystią
  - **SOBOTA PO POPIELCU**
  - **I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU**, rok A
  - **PONIEDZIAŁEK** – *Msza z Uroczystości NMP Częstochowskiej*  
*czytania: PONIEDZIAŁEK I TYGODNIA WIELKIEGO POSTU*
- Namiot Spotkania przy wykorzystaniu tekstów biblijnych i liturgicznych z celebracji KO (jutrznia i nieszpory)

# Ważne terminy i inne informacje

- Ceremoniał (w wersji pełnej i dla poszczególnych miejsc celebracji) będzie dostępny na Jasnej Górze od piątku, po uzgodnieniu telefonicznym:
  - 605 550 017 (Wojciech Kosmowski) lub
  - 605 228 596 (Damian Koniecki)
- **Próba służby liturgicznej: sobota godz. 11:00**, początek w zakrystii
- Posługujący ubrani w szaty liturgiczne zbierają się w dolnej zakrystii o 13:30
- Ostatnie ustalenia i ogłoszenia dla kapłanów - górna zakrystia o 14:00
- Wspólna modlitwa 14:10, po niej - *silentium sacrum*
- Eucharystia rozpoczyna się o **14:15**

# Przygotowanie liturgii – zasady ogólne

- Ceremoniarz kontaktuje się z wszystkimi posługującymi i upewnia się, czy wszyscy rozumieją na czym polega ich posługa oraz jakie są warianty wypełnienia tej posługi (można przyjąć roboczo, że dwukrotne poprawne wykonanie danej czynności na próbie dowodzi dostatecznego przygotowania)
- Każdy z posługujących powinien dbać o sprawy związane z wypełnianiem jego funkcji
- Ceremoniarz przewiduje ewentualne trudności mogące przeszkodzić w dobrym przygotowaniu liturgii
- Niezbędne interwencje są podejmowane w takim czasie i w taki sposób, by w jak najmniejszy sposób wpłynąć na akcję liturgiczną

# Próba służby liturgicznej\*



- **ma miejsce zawsze,** by zapoznać postępujących ze szczególnymi warunkami miejsca celebracji
- odbywa się najpierw w Kaplicy Różańcowej albo innym odpowiednim miejscu, a następnie w miejscu celebracji (bazylika)

\* Informacja o dniu, miejscu i godzinie próby jest wysyłana w zaproszeniu, ew. zmiany będą podawane w ogłoszeniach

# Podczas próby należy zwrócić uwagę na...

- **Porządek procesji wejścia:**
  - MŚ zajmują swoje miejsca
  - † wychodzi do zakrystii
  - pozostali członkowie służby liturgicznej kolejno zajmują swoje miejsca
  - Dk(S) ustawia się tak, by umożliwić przejście Kns i by ucałować ołtarz wraz z GC
- **Sposób dochodzenia i odchodzenia do ambony L i Ps**
- **Procesję na Ewangelię (Dk i MŚ)**
- **Przygotowanie darów:**
  - przeniesienie przedmiotów na ołtarz, przygotowanie mikrofonu
  - ustawienie GC do odbierania darów
  - porządek procesji z darami
- **Podawanie mikrofonu:**
  - koncelebransom:
    - podczas liturgii eucharystycznej
  - diakonowi:
    - do znaku pokoju
    - do końcowego błogosławieństwa (*Pochylcie głowy na błogosławieństwo; Idźcie w pokoju Chrystusa*)
- **sposób rozdania i zebrania kanonów dla Kns**
- **przygotowanie ołtarza do komunii kapłanów**
- **ustawienie służby liturgicznej podczas Komunii**
- **sposób posługiwania do lavabo ks. biskupa**
- **ustawienie do procesji wyjścia i przebieg tej procesji**
- **ustawienie w zakrystii po procesji wyjścia**

# Widok ogólny prezbiterium

## STRONA SŁOWA



### Zwracają uwagę:

miejsce przewodniczenia na podwyższeniu, rozkładane krzesła (można dostawić więcej), przejście za ołtarzem do zakrystii, ambona – blisko ołtarza, miejsce ministranta księgi przy organach

## STRONA DARÓW



### Zwracają uwagę:

dwa rzędy krzesel, krzyż (nie jest przenośny), w tle – trasa procesji wejścia

# Przygotowanie miejsc dla kapłanów i innych posługujących



- miejsca dla kapłanów przygotowują członkowie bractwa jasnogórskiego we współpracy ze służbą ładu
- osoby pełniące posługę modlitwy i komentatorki zajmują miejsce po stronie słowa
- diakonia muzyczna zajmuje miejsce na chórze



# Przygotowanie celebracji - dary

Na rysunku obok **kredens** - na nim powinny się znajdować:

- co najmniej 3 kielichy i tyle samo puryfikaterzy,
- ręczniczek, woda oraz taca do lavabo

Inne przedmioty – po uzgodnieniu z ceremoniarzem Jasnej Góry



Na rysunku obok **dary** ustawione na **ołtarzu przedsoborowym** w nawie bocznej, po stronie lewej (patrzac w stronę ołtarza)

# Przedmioty niezbędne do sprawowania liturgii

- kielichy (3\*), naczynia z wodą do lavabo (3\*) i ręczniczki (3\*) na kredensie,
- ampułki z winem i wodą na stoliku na dary (na jednym z ołtarzy przedsoborowych)
- lekcjonarz (na ambonie)
- mikrofon bezprzewodowy w prezbiterium (najlepiej na drążku)
- kanony dla Kns w odpowiedniej ilości – po obu stronach prezbiterium: na kredensie i na stoliku po stronie słowa (należy sprawdzić czy jest w nich zawarta wybrana modlitwa eucharystyczna)

*\* liczba jest uzgadniana z GC lub zakrystianinem*

# Przedmioty potrzebne do sprawowania liturgii - zakrystia

- ornaty (i stuły) dla GC i dwóch Kns koloru **fioletowego**
- stuły dla pozostałych Kns
- dalmatyki (i stuły) dla dwóch diakonów
- krzyż procesyjny i dwie świece
- Ewangeliarz



# Przygotowanie prezbiterium

- Osoby pełniące posługę ładu:
  - w razie potrzeby dostawiają krzesła dla ministrantów światła przy balaskach oraz dla L, Ps (zgodnie ze schematem zajmowania miejsc w prezbiterium)
  - rozkładają śpiewniki (dla posługujących i na miejscach diakonów – dla nich i dla Kns i GC)



# PRZYGOTOWANIE BEZPOŚREDNIE

## – uzgodnienia z głównym celebransem

- zawsze przed liturgią ceremoniarz powinien porozmawiać z GC
- przedmiotem ustaleń powinny być m. in.:
  - wybór tekstów liturgicznych
  - przebieg celebracji (np. miejsce komentarzy w liturgii)
  - sposób używania mitry i pastorału



# PRZYGOTOWANIE BEZPOŚREDNIE

- Przed Mszą św. **ministrant księgi** zaznacza w Mszale odpowiedni formularz, który został uzgodniony z Celebransem (poniżej propozycje):

## 1) Z DNIA:

Formularz mszalny: **SOBOTA PO POPIELCU s. 67**

Forma aktu pokuty: **2**

Kolekta: **własna s. 67**

Modlitwa Eucharystyczna: **I ME** Prefacja: nr 11 s. 28\* (śpiewana s. 128\*)

Końcowe błogosławieństwo: **Modlitwa nad ludem nr 12 s. 396\***

## 2) CZĘSTO WYBIERANY: z Uroczystości NMP Częstochowskiej

Formularz mszalny: **NMP Częstochowskiej s. 182'**

Forma aktu pokuty: **2**

Prefacja: **1-4 prefacja o NMP nr 55-58 s. 72\*-75\*** (śpiewane s. 216\*-223\*)

albo **nr 62 o NMP Królowej Polski s. 79\*** (śpiewana s. 230\*)

Modlitwa Eucharystyczna: **I ME**

Końcowe błogosławieństwo: **Modlitwa nad ludem nr 12 s. 396\***

# Rozpoczęcie procesji wejścia w zakrystii

(Jeżeli używa się kadzidła

C lub Cel: Zasypanie kadzidła.

Do kapłana podchodzą ministranci kadzidła. Następuje zasypanie kadzidła).

C lub Cel: „Wspomożenie nasze w imieniu Pana!”

W: „Który stworzył niebo i ziemię!”

W: „Oto za chwilę przystąpię do ołtarza Bożego, do Boga, który rozwesela młodość moją. Do świętej przystępuję służby. Chcę ją dobrze pełnić. Proszę Cię, Panie Jezu, o łaskę skupienia, by myśli moje były przy Tobie, by oczy moje były zwrócone na ołtarz, a serce moje oddane tylko Tobie”.

C lub Cel: „Pokłon krzyżowi!”

Wszyscy kłaniają się krzyżowi.

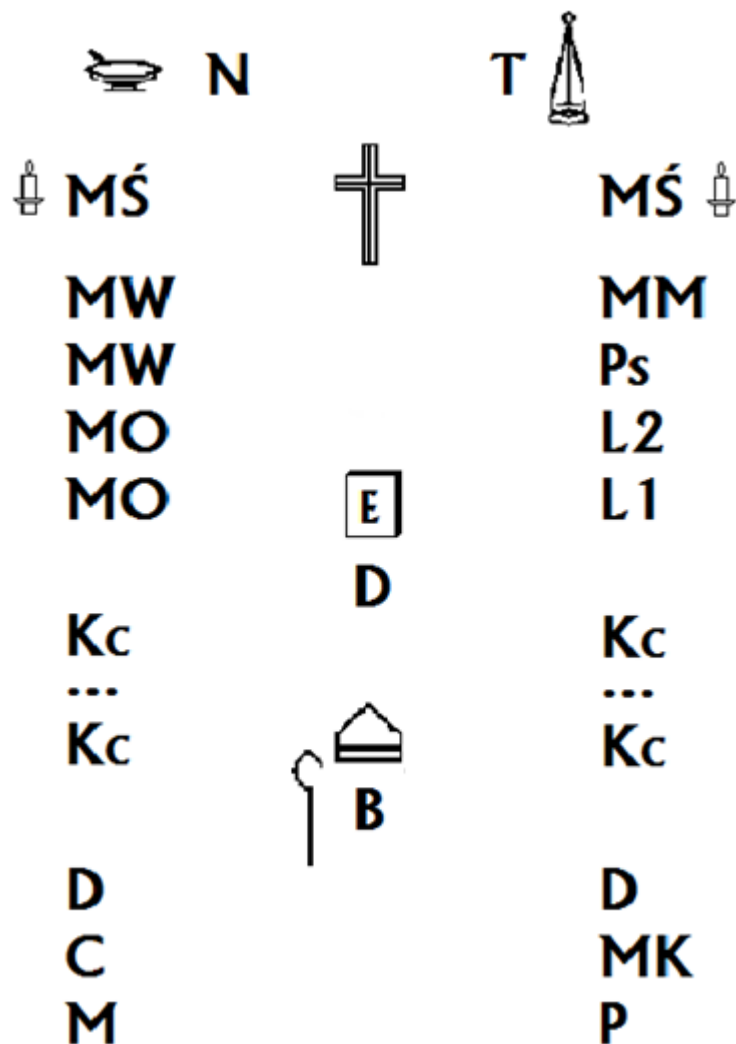
C lub Cel: „Idźmy z radością!”

W: „Na spotkanie Pana”.

Procesja wyrusza w stronę ołtarza.

# Porządek procesji wejścia

- procesja odbywa się **długą drogą**:  
górną zakrystią - środkowe przejście do bazyliki  
- lewa strona nawy
- służba ładu czuwa nad przygotowaniem drogi procesji
- ceremoniarze wskazują miejsce kapłanom i posługującym
- obok zamieszczono pełny schemat na Eucharystię – należy go dostosować do celebracji (np. w sobotę nie będzie L2)





# Procesja wejścia - kapłani

- kapłani przyklękają przy wejściu do prezbiterium
- do ucałowania ołtarza podchodzą od strony tabernakulum
- po ucałowaniu ołtarza odchodzą prawym przejściem i zajmują miejsca począwszy od krzesel najbliższych prezbiterium **(dobrze jest, by przynajmniej pierwsi kapłani w procesji znali te ustalenia)**
- w razie potrzeby miejsca wskazuje ceremoniarz

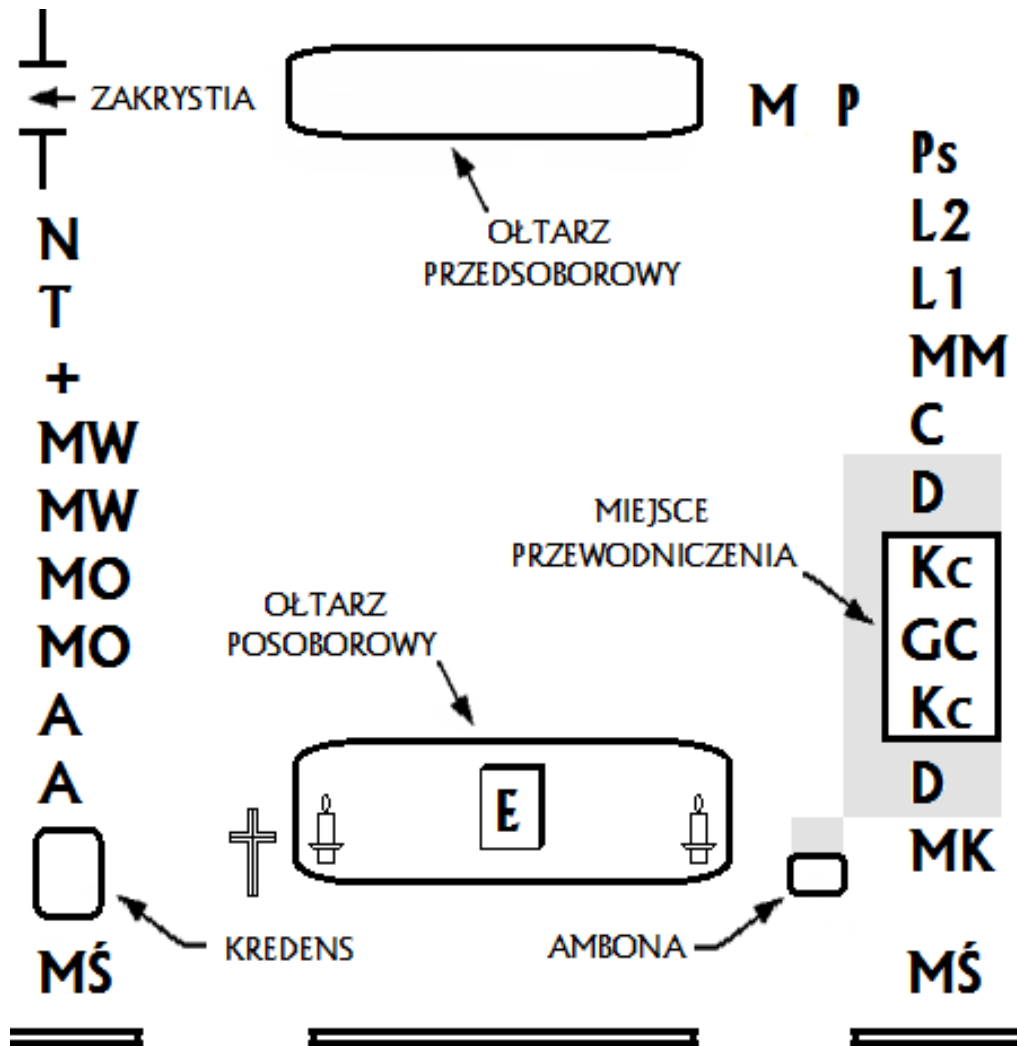


# Okadzenie ołtarza - opcja

- przed oddaniem kadzielnicy diakonowi (nie bezpośrednio GC) obowiązuje głęboki ukłon
- GC przy okadzeniu ołtarza towarzyszą diakoni



# Zajmowanie miejsc w prezbiterium

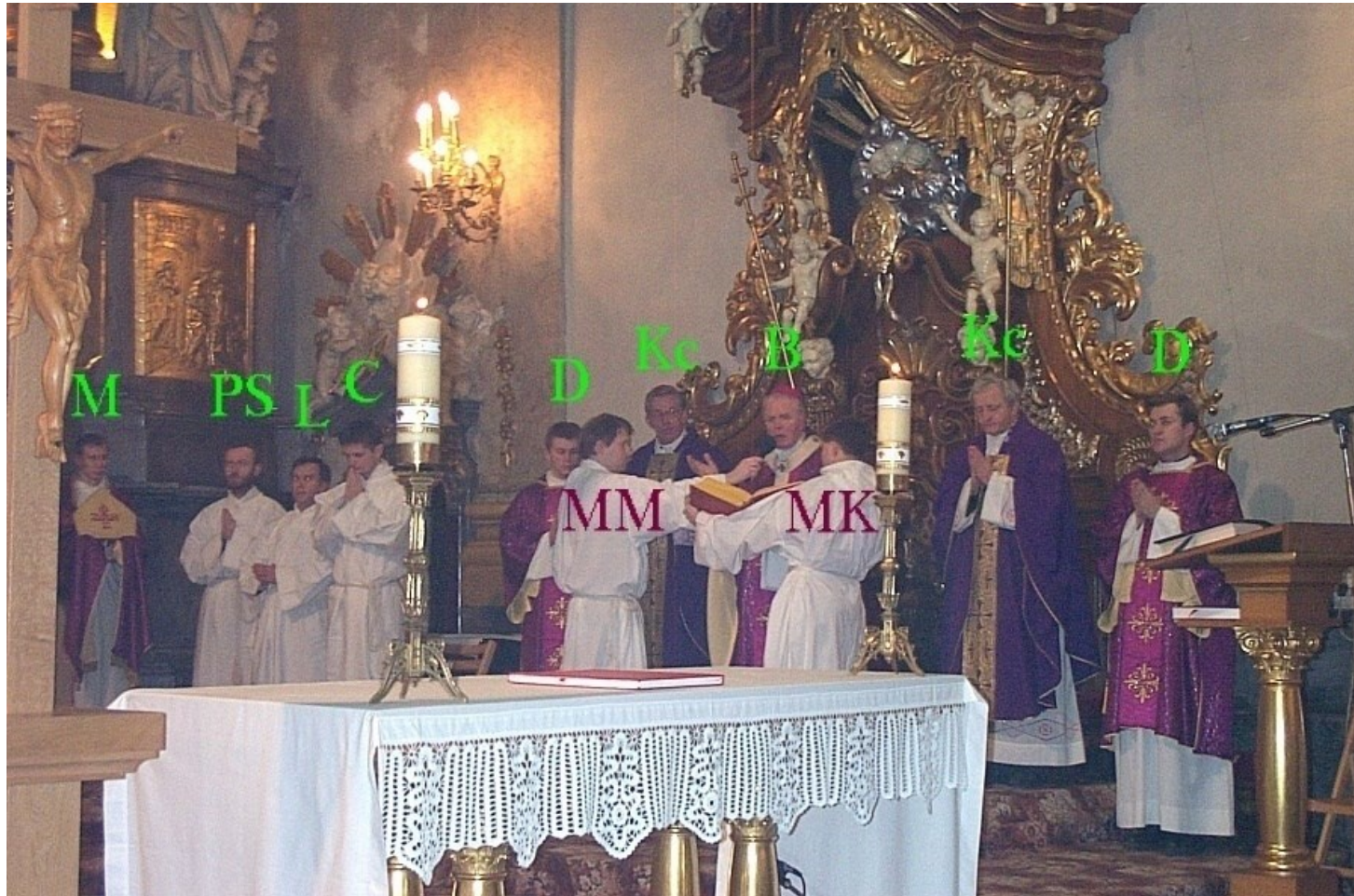


# Posługa przy miejscu przewodniczenia

- ministranci mikrofonu i księgi ustawiają się tak, by nie zasłaniać wiernym GC i by nie utrudniać mu sprawowania Mszy (tekst musi być widoczny, mikrofon powinien ułatwiać emisję głosu i nie przeszkadzać w wykonywaniu gestów np. rozkładania rąk)



# Obrzędy wstępne



# Przywitania i przemówienia (opcja)



- po pozdrowieniu może nastąpić powitanie przez o. Przeora Jasnej Góry, przedstawicieli Ruchu czy Moderatorsa Generalnego
- w razie potrzeby ministrant mikrofonu podaje mikrofon – jak na zdjęciu

# Liturgia słowa

## – podchodzenie do ambony

- lektor idzie do ambony  
gdy ks. bp usiądzie  
(jeśli jest komentarz przed  
liturgią słowa  
to po tym komentarzu)
- jeśli lektor podchodząc  
i odchodząc na miejsce  
przekracza oś ołtarza –  
kłania się w jego stronę



# Procesja na Ewangelię - z kadzidłem (opcja)



- **ministranci kadzidła** podchodzą przejściem za ołtarzem przedsoborowym bezpośrednio do miejsca przewodniczenia
- do zasypania kadzidła klękają przed ks. biskupem
- po zasypaniu kadzidła ustawiają się przed katedrą w taki sposób, by diakon mógł wejść pomiędzy nich
- po przyjęciu błogostawieństwa przez diakona idą wraz z nim do ołtarza



# Procesja na Ewangelię



- Diakon (i ewentualnie ministranci kadzidła) podchodzą od strony tabernakulum
- Ministranci światła podchodzą od strony ludu
- Na znak diakona wszyscy czynią głęboki pokłon do ołtarza, po czym jednocześnie diakon bierze Ewangeliarz, ministranci światła – świece i odwróciwszy się idą do ambony

# Błogosławieństwo Ewangeliarzem

- po proklamacji Ewangelii diakon podchodzi do ks. biskupa i ten błogosławi zgromadzonych Ewangeliarzem
- w tym czasie MŚ stają przed ołtarzem
- po błogosławieństwie diakon zanosi Ewangeliarz na ambonę albo na inne odpowiednie miejsce (na zdjęciu: na ołtarz przedsoborowy)



# Homilia

- ks. biskup może głosić homilię z ambony, z miejsca przewodniczenia albo od ołtarza (podczas KO stosowano zazwyczaj 1 lub 3 rozwiązanie)
- w razie przyjęcia 3 rozwiązania po błogosławieństwie Ewangeliarzem należy przygotować mikrofon na ołtarzu i w razie potrzeby pulpit



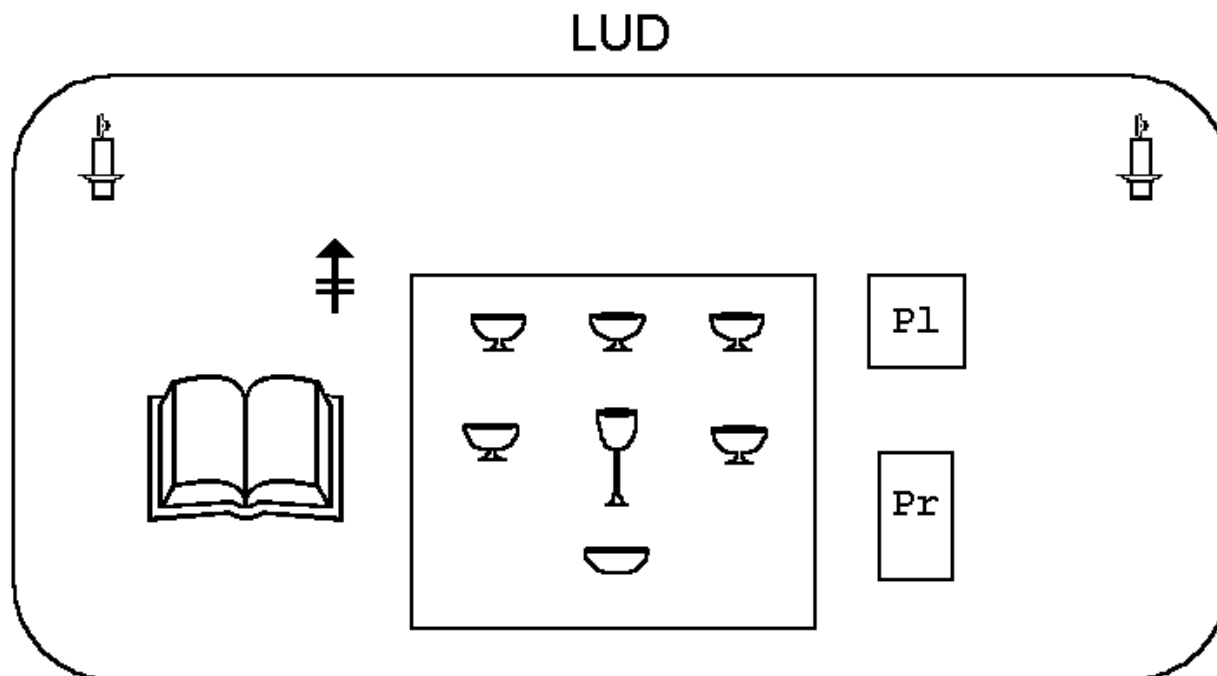
# Modlitwa wiernych

- Celebrans kieruje modlitwą z miejsca przewodniczenia (MK podaje wprowadzenie i zakończenie, PC – podaje mikrofon)
- posługujący podają intencje modlitwy wiernych z ambony

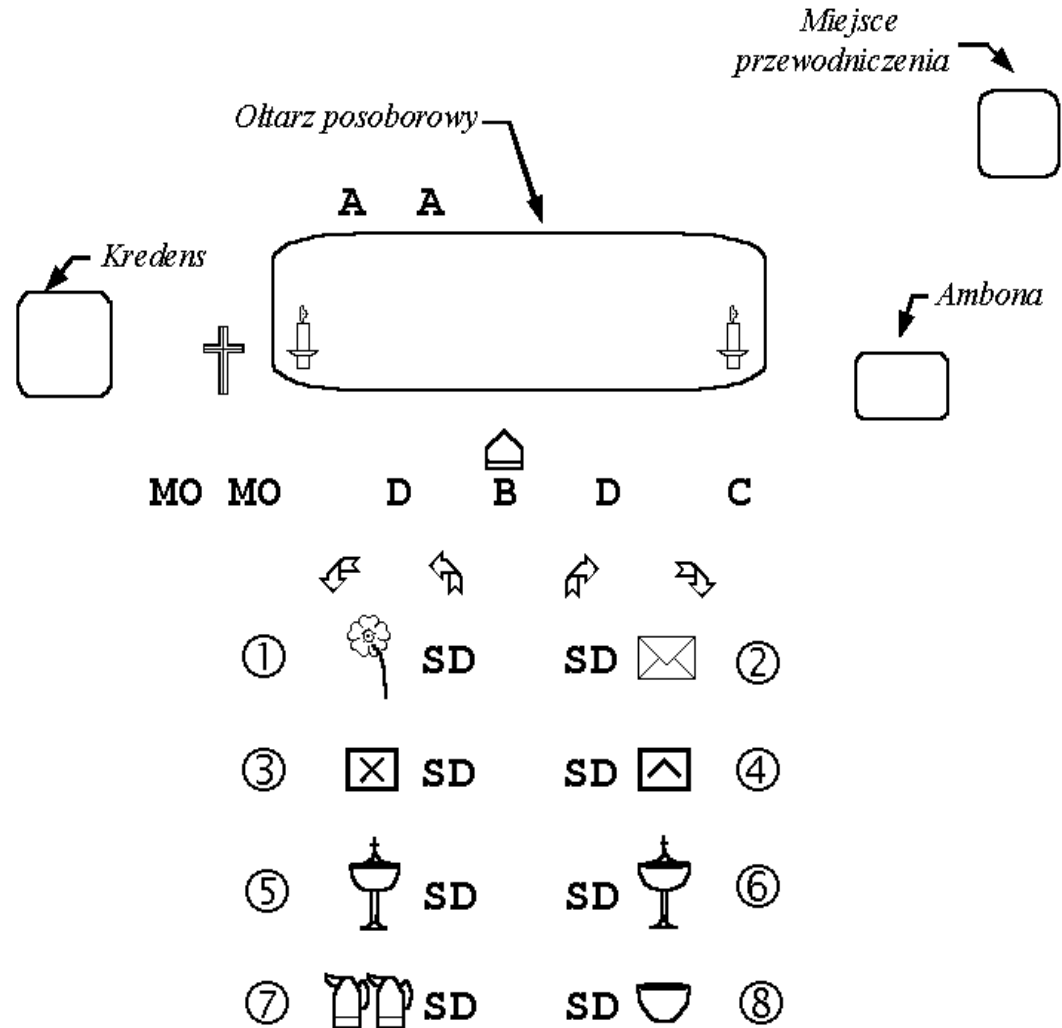


# Przygotowanie darów

- po modlitwie wiernych wszyscy siadają i ministranci zanoszą na ołtarz mszał, mikrofon, kielichy
- korporał rozkłada diakon i on (albo GC) umieszcza na nim naczynia liturgiczne:



# Przygotowanie darów - procesja



Procesja jest prowadzona przez ceremoniarza - rusza, gdy wstanie GC

# Przyjmowanie darów



- GC odbiera dary w przejściu po stronie darów
- posługujący odchodzą w prawo

# Przygotowanie darów – okadzenie [opcja]



Przy okadzeniu ołtarza  
towarzyszą GC diakoni

Przed okadzeniem  
obowiązuje pokłon

Przed okadzeniem GC  
wszyscy wstają

Okadzenie ludu następuje  
z boku ołtarza (a nie tyłem  
do niego)





# Modlitwa eucharystyczna

## - rozdawanie i zbieranie kanonów

- posługujący rozdają Kanony podczas *Sanctus*, zbierają po *Amen* następującym po *Per ipsum*
- po stronie darów robi to MŚ i ceremoniarz, po stronie ambony: MŚ i MK
- posługujący rozdają po kilka kanonów na rząd kapłanów
- jeden z posługujących ustawia się na początku, drugi w połowie i idą w kierunku wyjścia rozdając kanony,
- zbierając kanony ustawiają się na końcu i w połowie i idą w kierunku prezbiterium



# Modlitwa eucharystyczna - kadzidło [opcja]

- T i N ustawiają się między balaskami a ołtarzem podczas *Sanctus*
- Diakon dokonuje zasypania kadzidła i okadzenia
- Podczas aklamacji po przeistoczeniu T i N wychodzą do zakrystii



# Modlitwa eucharystyczna - podawanie mikrofonu Kns



- wskazane jest użycie mikrofonu bezprzewodowego na drążku
- posługujący powinien znać ME, która będzie użyta

- ministrant mikrofonu powinien działać z maksymalną dyskrecją – nie on tu jest najważniejszy



# Znak pokoju

## - posługa wobec diakona



- ministrant mikrofonu podaje mikrofon diakonowi na słowa *Przekażcie sobie znak pokoju*



- *Diakon nie powinien - jak na fotografii obok - sam iść do ambony!*

# Obrzędy Komunii

## - przygotowanie ołtarza

- Gdy GC i najbliżsi Kns przyjmują Komunię Ceremoniarz zdejmuje z ołtarza Mszą i mikrofon
- może to czynić także ministrant księgi
- Diakon (da) we współpracy ministrantów ołtarza przygotowuje vascula i puryfikaterze



# Obrzędy Komunii

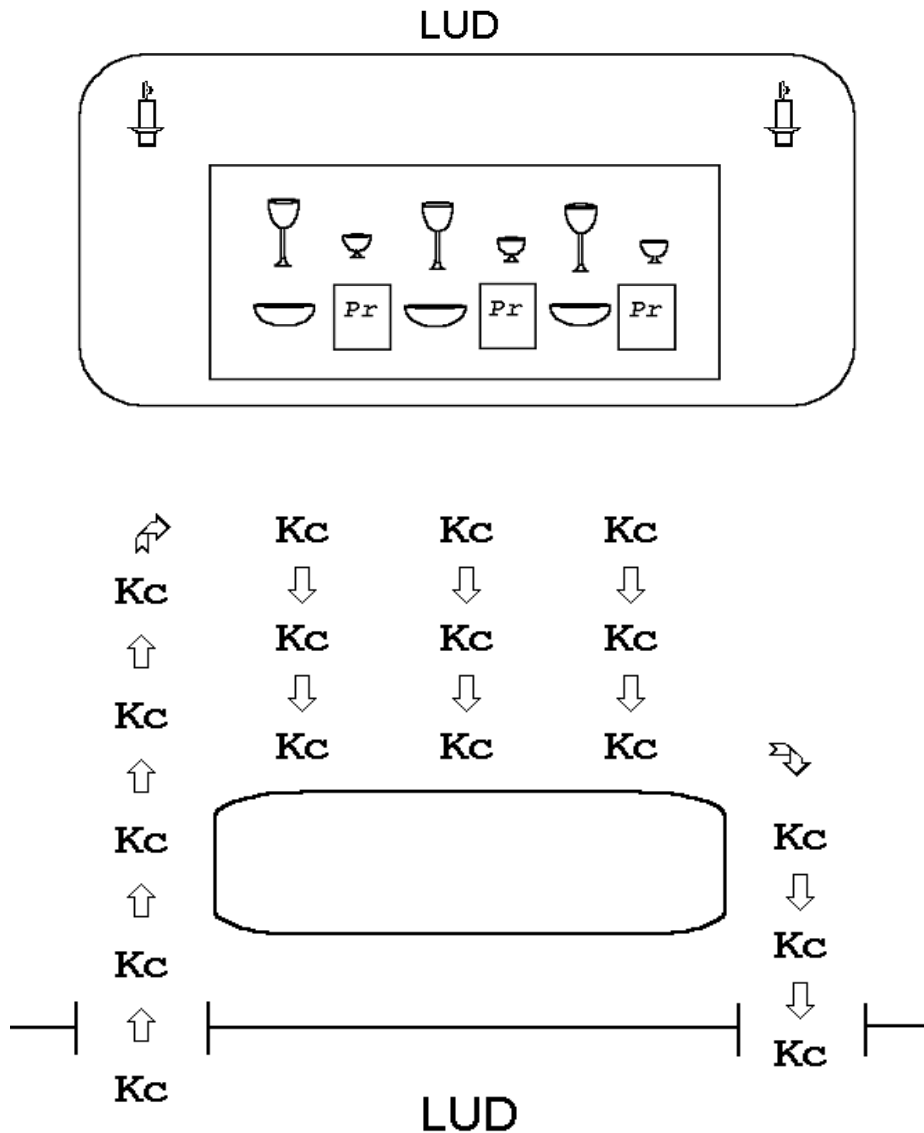
## - postługa wobec ks. biskupa



- jeden z diakonów postuguje do pateny
- po zakończeniu komunii Oł podają ks. biskupowi do miejsca przewodniczenia wodę i lawaterz (idą za ołtarzem)
- ceremoniarz podaje ks. biskupowi piuskę po zakończeniu Komunii



# Komunia św. kapłanów - schematy



- **górny rysunek** ukazuje ustawienie przedmiotów na ołtarzu podczas Komunii kapłanów
- **rysunek dolny** ukazuje sposób podchodzenia kapłanów do Komunii

# Komunia św. kapłanów

- fotografie





# Błogosławieństwo

- może nastąpić od miejsca przewodniczenia lub od ołtarza



- przed błogosławieństwem diakon może skierować do wiernych słowa: *Pochylcie głowy na błogosławieństwo,*
- zawsze diakonowi podaje się mikrofon do formuły *Idźcie w pokoju Chrystusa*
- jeśli wybrano uroczyste błogosławieństwo lub modlitwę nad ludem, to należy podać Mszal

# Wyjście do zakrystii



- MŚ i † ustawiają się między balaskami a ołtarzem
- GC, 2 Kns, 2 Dk przyklękają między ołtarzem przedsoborowym i posoborowym
- C daje znak GC do wyjścia (tak, by służba liturgiczna zdążyła utworzyć procesję)

# W zakrystii po zakończeniu liturgii

- służba liturgiczna i kapłani ustawiają się po liturgii w górnej zakrystii – jak na zdjęciu

Po powrocie do zakrystii wszyscy zwracają się w stronę krzyża. Ceremoniarz lub celebrans rozpoczyna modlitwę, którą odmawiają wszyscy:



„Boże, którego dobroć powołała mnie do Twojej służby. Spraw, abym uświęcony uczestnictwem w Twych tajemnicach przez dzień dzisiejszy i całe me życie szedł tylko drogą zbawienia. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.”

**C lub Cel:** „Błogosławmy Panu!”

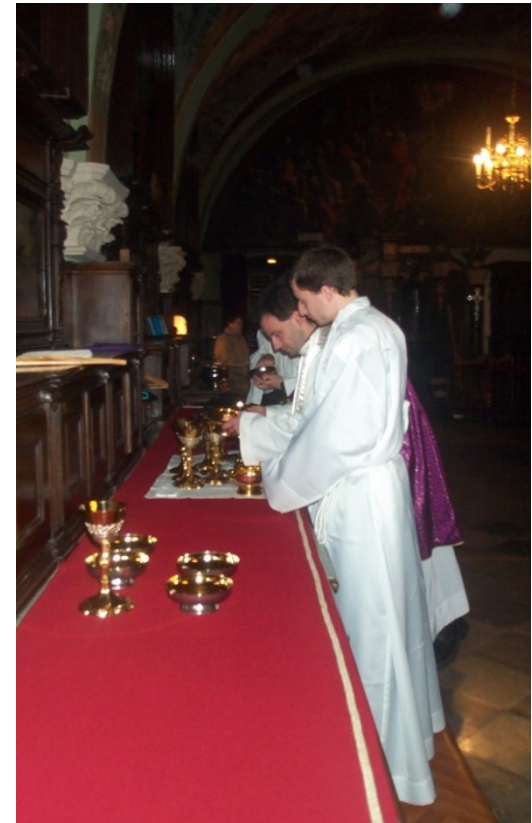
**W:** „Bogu niech będą dzięki!”

# Po liturgii

- posługujący powinni przynieść do zakrystii przedmioty związane z ich posługą
- w razie dokonania zmian w układzie prezbiterium (np. dostawienie krzesel) należy przywrócić stan pierwotny
- w zakrystii należy zostawić porządek
- szaty liturgiczne – jeśli były pożyczone z Jasnej Góry – należy złożyć i zostawić w miejscu, z którego były zabrane

# Puryfikacja w zakrystii - opcja

- gdyby puryfikacja mogła się zbyt długo przedłużyć, a na Jasnej Górze w miejscu naszej celebracji ma być zaraz następną Eucharystia - naczynia liturgiczne mogą być puryfikowane po liturgii w zakrystii



# Uwagi końcowe

- w prezentacji nie ujęto wszystkich szczególnych aspektów celebracji, a jedynie te najbardziej charakterystyczne
- w razie wątpliwości wskazane jest korzystanie z OWMR, CLPB, KSL i z *Ceremoniału posług liturgicznych*
- w osobnych plikach zawarto:
  - szczegółowy podział posług
  - spis komend liturgicznych
  - zasady posługiwania do mitry i pastorału